

Vedlegg til Planprogram – revisjon av RPBA

Enkel evaluering av RPBA fra kommunenes administrasjon

For å forberede arbeidet med revisjon, ble det gjennomført en enkel evaluering av kommunenes administrative erfaringer med RPBA. Et spørreskjema ble sendt til plansjefer, som også ble oppfordret til å inkludere andre ansatte med god kjennskap til RPBA. Alle kommuner er representert i evalueringen, men svarene varierer i omfang og metode (f.eks. felles svar fra flere fagpersoner i én kommune).

Hensikten med evalueringen var ikke å få et representativt utvalg, men å undersøke om kommunenes erfaringer samsvarer med fylkeskommunens egne vurderinger og erfaringer med gjeldende RPBA. I hovedsak er kommunene og fylkeskommunen ganske samstemte. Punktene under er ment som innspill til arbeidet, men må ikke leses som en fasit på hva som skal ligge til grunn for revisjonen. Eksempelvis etterspør noen av kommunene (administrativt) retningslinjer knyttet til arealnøytralitet, mens fylkeskommunen legger til grunn fylkestingets sitt vedtak¹ om at begrepet «arealnøytralitet» ikke benyttes som målsetting i fylkeskommunale planer. Målsettingen er at Vestfold skal ha en bærekraftig arealforvaltning, og retningslinjer for arbeid med arealnøytralitet vil ikke inkluderes i revidert RPBA.

Under følger noen av hovedfunnene fra evalueringen. Svarene er analysert ut ifra hvert enkelt spørsmål, og lignende svar er sammenstilt i felles punkter. Punktene som kommer først i oppramsingen har fått flest lignende svar på tvers av kommunene, men punktene er ellers ikke vektet. Kommunene er anonymisert.

Hva fungerer bra i RPBA?

- Felles rammer for bærekraftig utvikling for alle kommunene, skaper forutsigbarhet og 'felles spilleregler'.
- Retningslinjer for og kartfesting av LUG (kommunene justerer i samarbeid med fylkeskommunen, anbefales videreført slik).
- Bestemmelser og retningslinjer for handelsetableringer (ink. handelsforbud langs E18) og lokalisering av næringsvirksomhet.
- Jordvern.
- Fokus på sentrum.

Hva har vært de største utfordringene med gjeldende RPBA?

- Varierende forpliktelse og oppfølging blant kommunene.
- LUG følges ikke alltid opp og trenger ny forankring. Noen områder tolkes feilaktig som byggeklare. Én kommune foreslår å ta LUG ut.
- Behov for oppdatering av temakart.
- Ett svar på at enkelte retningslinjer tilknyttet handel oppfattes som komplekse og uklare.

¹ Fylkestingets sak 70/24 (18. juni 2024), samt Fylkesutvalgets sak 25/25 (11. mars 2025).

Hvilke retningslinjer er det viktigst at RPBA viderefører (enten i lik form eller bearbeidet)?

- Ingen uenig i å videreføre hovedgrepet, lokalisering av offentlig virksomhet, handel og næring, fortetting med kvalitet, jordvern (men noen ønsker oppdatering på enkelte tema).
- De fleste ønsker at LUG videreføres slik de brukes i dag.

Er det behov for noen nye retningslinjer?

- Bevaring og restaurering av natur.
- Arealnøytralitet, planvask, opprydding av boligreserve, mv.

Hvilke retningslinjer brukes i liten grad eller oppleves som overflødig?

- Her er det noe sprikende svar. Noen mener alle retningslinjene vurderes som relevante, da de samsvarer med de målene kommunen jobber etter. Retningslinjene fra RPBA blir innarbeidet i kommunens egne planer, og ivaretas der. Retningslinjer som ikke blir brukt er i all hovedsak retningslinjer som er hentet fra andre planer (eks. drikkevann, folkehelse), og kun gjengitt i RPBA.

Hva er det viktigste grepet som kan sikre at revidert RPBA bidrar til god regional utvikling?

- Videreføre prinsipper og retningslinjer for sentrumsutvikling, lokalisering av handel og næring, fortetting med kvalitet, transformasjon, økt arealutnyttelse, balansere vekst og vern.
- Kunnskapsbasert planlegging, både i revisjon av RPBA (felles forståelse) og som krav i kommunale planer.
- Regionalt blikk, grep som samlet styrker Vestfold, felles 'spilleregler', ny forankring – kommunalt og politisk.
- Sterkere kobling mellom areal og mobilitet (RPBA premiss for RPM).